

فهرست مطالب

۲۷ سخن ناشر.....
۲۹ پیشگفتار.....
۳۱ مقدمه.....
۳۱ ۱. فهرست نشست‌ها.....
۳۴ ۲. خلاصه نشست‌ها.....
۳۸ ۳. نقشه راه الگو.....
۳۸ ۳.۱. ضرورت تدوین الگو.....
۳۸ ۳-۲. مفهوم‌شناسی مفاهیم پایه‌ای الگو.....
۳۸ ۳-۲-۱. مفهوم الگو.....
۴۰ ۳-۲-۲. مفهوم پیشرفت.....
۴۷ ۳-۲-۳. مبانی پیشرفت.....
۵۱ ۳-۲-۴. مفهوم اسلامیت.....
۵۴ ۳-۲-۵. مفهوم ایرانیت.....
۵۵ ۳-۲-۶. روابط بین مفاهیم.....
۶۰ ۳-۳. روش‌شناسی تدوین الگو.....
۶۳ ۳-۳-۱. سیر تدوین الگو.....
۶۵ ۳-۳-۲. طراحی الگو.....
۶۵ ۳-۳-۳. موانع تدوین الگو.....
۶۷ ۲-۳-۴. الزامات تدوین الگو.....
۷۹ ۴-۳. اجرای الگو.....
۷۹ ۳-۴-۱. الزامات پیشرفت.....
۸۰ ۳-۴-۲. موانع پیشرفت.....

بخش سوم

تدوین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: ملاحظاتی از فلسفه اسلامی

فصل نوزدهم. مبانی هستی‌شناختی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت / محمدهادی همایون	
۸۷.....	
۸۷.....	چکیده
۸۸.....	۱. مقدمه
۹۱.....	۲. مأموریت پیامبران
۹۵.....	۳. درک ما از معاد
۹۸.....	۴. حقیقت معاد و جایگاه زمان و مکان
۱۰۰.....	۵. معاد و وظیفه انسان در دنیا
۱۰۴.....	۶. سرنوشت انسان در دیگر عوالم
۱۰۷.....	۷. قیامت کبری
۱۱۰.....	۸. معاد و حکومت جهانی اسلام
۱۱۲.....	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری: الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
۱۱۴.....	منابع
۱۱۵.....	نظرات هیئت داوران
۱۱۵.....	استاد داور اول: دکتر جعفری
۱۱۵.....	استاد داور دوم: دکتر گودرزی
۱۱۵.....	استاد داور سوم: دکتر محمدزاده
۱۱۸.....	استاد داور چهارم: دکتر مهدوی
۱۱۹.....	فصل بیستم. اصالت عقل در الگوی پیشرفت از دیدگاه ملاصدرا / کاظم فرقانی
۱۱۹.....	چکیده
۱۲۰.....	۱. مسئله تحقیق
۱۲۱.....	۲. اهمیت مسئله
۱۲۱.....	۳. روش تحقیق
۱۲۲.....	۴. فرضیه تحقیق
۱۲۳.....	۵. شرح واژگان به کار رفته در عنوان
۱۲۳.....	۵-۱. الگوی پیشرفت

فهرست مطالب □ ۷

۱۲۴.....	۲-۵. اصالت.....
۱۲۷.....	۳-۵. عقل.....
۱۳۰.....	۶. مبانی و نظریه‌های مهم در حکمت متعالیه.....
۱۳۰.....	۱-۶. اصالت وجود.....
۱۳۱.....	۲-۶. تشکیک در وجود.....
۱۳۲.....	۳-۶. تشخیص به وجود است.....
۱۳۲.....	۴-۶. حرکت جوهری یا اشتداد در وجود.....
۱۳۳.....	۵-۶. نفس در حدوث جسمانی و در بقاء روحانی است.....
۱۳۴.....	۶-۶. اتحاد نفس و بدن.....
۱۳۴.....	۷-۶. مراتب نفس.....
۱۳۶.....	۸-۶. اتحاد علم و عالم و معلوم.....
۱۳۶.....	۹-۶. مطابقت مراتب نفس با مراتب هستی.....
۱۳۷.....	نتیجه‌گیری.....
۱۴۰.....	منابع.....
۱۴۲.....	نظرات هیئت داوران.....
۱۴۲.....	استاد داور اول: دکتر علیزاده.....
۱۴۴.....	استاد داور دوم: آقای زریباف.....
۱۴۵.....	استاد داور سوم: دکتر عالی‌پناه.....
۱۴۵.....	استاد داور چهارم: دکتر هوشنگی.....

فصل بیست و یکم. اصالت فرد یا جامعه در الگوی پیشرفت از دیدگاه ابن‌سینا و ملاصدرا/

۱۴۷.....	کاظم فرقانی.....
۱۴۷.....	چکیده.....
۱۴۸.....	مقدمه.....
۱۵۰.....	۱. ابضاح مفاهیم به کار رفته در عنوان.....
۱۵۰.....	۱-۱. الگوی پیشرفت.....
۱۵۲.....	۲-۱. فرد.....
۱۵۵.....	۳-۱. جامعه.....
۱۵۶.....	۴-۱. اصالت.....
۱۵۶.....	۱-۴-۱. «اصالت» به معنای حقوقی.....
۱۵۶.....	۲-۴-۱. «اصالت» به معنای روان‌شناختی اجتماعی.....

۸ نقشه راه در تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

۱-۳-۳	«اصالت» به معنای فلسفی.....	۱۵۷
۲	دیدگاه‌ها.....	۱۵۸
۲-۱	اصالت فرد و اعتباریت جامعه.....	۱۵۸
۲-۲	اصالت جامعه و اعتباریت فرد.....	۱۶۹
۲-۳	هم اصالت فرد و هم اصالت جامعه.....	۱۷۰
۲-۴	نه اصالت فرد و نه اصالت جامعه (اعتباریت هر دو).....	۱۷۱
۳	دیدگاه ابن سینا.....	۱۷۴
۳-۱	انسانیت بالفعل یک فرد انسانی.....	۱۷۴
۳-۲	نیاز یک فرد انسانی به افراد دیگر.....	۱۷۵
۳-۳	سازگاری درونی اندیشه ابن سینا درباره فرد و جامعه.....	۱۷۶
۴	دیدگاه ملاصدرا.....	۱۷۷
۴-۱	انسانیت بالفعل یک فرد انسانی.....	۱۷۷
۴-۲	نیاز یک فرد انسانی به افراد دیگر.....	۱۷۹
۴-۳	سازگاری درونی اندیشه ملاصدرا درباره فرد و جامعه.....	۱۷۹
	جمع بندی و نتیجه گیری.....	۱۸۰
	منابع.....	۱۸۲
	نظرات هیئت داوران.....	۱۸۵
	استاد داور اول: دکتر مهدوی.....	۱۸۵
	استاد داور دوم: دکتر نعمتی.....	۱۸۶
	استاد داور سوم: دکتر علیزاده.....	۱۸۸
	استاد داور چهارم: دکتر هوشنگی.....	۱۸۹

فصل بیست و دوم. الزامات فهم مبانی انسان‌شناختی توسعه در غرب در طراحی الگوی

اسلامی - ایرانی پیشرفت / فرشاد شریعت.....	۱۹۱
جواد حیدری.....	۱۹۱
چکیده.....	۱۹۱
۱. مقدمه.....	۱۹۲
۲. مبانی نظری توسعه در غرب.....	۱۹۲
۲-۱. نظریه تکامل گرایی.....	۱۹۲
۲-۲. نظریه کارکردگرایی.....	۱۹۳
۳. پیش فرض های توسعه در غرب.....	۱۹۴

فهرست مطالب □ ۹

۱۹۵.....	۴. مبانی انسان‌شناسی توسعه در غرب.....
۱۹۵.....	۴-۱. ماهیت انسان.....
۱۹۶.....	۴-۲. روابط انسان.....
۱۹۶.....	۴-۳. مطلوب‌های اخلاقی.....
۱۹۷.....	۴-۴. مطلوب‌های روان‌شناختی.....
۱۹۸.....	۴-۵. مطلوب‌های معناداری زندگی.....
۱۹۹.....	نتیجه‌گیری.....
۱۹۹.....	منابع.....
۲۰۰.....	نظرات هیئت داوران.....
۲۰۰.....	استاد داور اول: دکتر درخشه.....
۲۰۰.....	استاد داور دوم: دکتر خانی.....
۲۰۱.....	استاد داور سوم: دکتر مجیدی.....
۲۰۲.....	استاد داور چهارم: دکتر طاهری.....

بخش چهارم

تدوین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: ملاحظات فرایندی و روش‌شناختی

فصل بیست‌وسوم. تدوین نقشه راه الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت: آسیب‌شناسی و ارائه	
۲۰۵.....	رهنمودهای سیاستی و استراتژیک / رضا بنی‌اسد.....
۲۰۵.....	چکیده.....
۲۰۶.....	مقدمه.....
۲۰۶.....	۱. روش‌شناسی پژوهش.....
۲۰۶.....	۱-۱. مسئله پژوهش.....
۲۰۷.....	۱-۲. ضرورت انجام.....
۲۰۷.....	۱-۳. روش احصا و گردآوری یافته‌ها.....
۲۰۹.....	سؤالات اصلی و فرعی پژوهش.....
۲۰۹.....	۱-۶. تحلیل نتایج و یافته‌های پژوهش.....
۲۱۰.....	۱-۷. محدودیت پژوهش.....
۲۱۰.....	۲. آسیب‌های سیاست‌گذاری حاصل از پژوهش و استراتژی‌های پیشنهادی.....
۲۱۰.....	۲-۱. آسیب اول و استراتژی پیشنهادی.....
۲۱۰.....	۲-۱-۱. تحلیل یک بُعدی و جزیره جزیره از سیاست‌های کلان و مدیریت سیاسی کشور.....

- ۲-۲-۱. استراتژی پیشنهادی: توجه به تدوین نقشه راه به عنوان فرا - کلان سیاست استراتژیک..... ۲۱۱
- ۲-۲-۲. آسیب دوم و استراتژی پیشنهادی..... ۲۱۲
- ۲-۲-۲. بی توجهی به آمایش ملی سرزمین در اجرا..... ۲۱۲
- ۲-۲-۲. استراتژی پیشنهادی: توجه به آمایش سرزمین با توجه به ظرفیت هر کلان منطقه..... ۲۱۳
۳. آسیب های معرفتی و بنیادین..... ۲۱۶
- ۱-۳-۱. آسیب اول و استراتژی پیشنهادی..... ۲۱۶
- ۱-۳-۱. جهان شمولی یا ملی بودن الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت..... ۲۱۶
- ۱-۳-۲. شناسایی ابعاد جهان شمولی یا ملی بودن الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت..... ۲۱۶
- ۲-۳-۲. آسیب دوم و استراتژی پیشنهادی..... ۲۱۷
- ۲-۳-۱. بی توجهی به عقبی گرایی و اصالت خداوند متعال بر انسان..... ۲۱۷
- ۲-۳-۲. توجه به عقبی گرایی و اصالت خداوند متعال بر انسان..... ۲۱۷
۴. آسیب های استراتژیک حاصل و استراتژی های پیشنهادی..... ۲۱۷
- ۴-۱. آسیب اول و استراتژی پیشنهادی..... ۲۱۷
- ۴-۱-۱. تحلیل مقطعی و یک بعدی مسائل تجویزی و نوظهور..... ۲۱۷
- ۴-۱-۲. استراتژی های پیشنهادی..... ۲۱۸
- الف. توجه به استراتژی های نوظهور و تجویزی..... ۲۱۸
- ب. تدوین برنامه های منعطف در کنار برنامه های غلتان..... ۲۲۱
- ۴-۲. آسیب دوم و استراتژی پیشنهادی (حاصل از مسائل و موضوعات)..... ۲۲۱
- ۴-۲-۱. عدم انتخاب صحیح مسئله محوری یا موضوع محوری..... ۲۲۱
- ۴-۲-۲. استراتژی پیشنهادی: تعیین جایگاه دقیق موضوع محوری و مسئله محوری..... ۲۲۲
- ۴-۲-۳. استراتژی پیشنهادی: پرهیز از افتادن در دام استراتژی های چکشی..... ۲۲۲
- ۴-۳. آسیب سوم و استراتژی پیشنهادی (حاصل از مسائل)..... ۲۲۳
- ۴-۳-۱. جایگزینی مسائل عارضه ای به جای مشکلات بنیادی..... ۲۲۳
- ۴-۳-۲. استراتژی پیشنهادی: شناسایی مسائل بنیادی..... ۲۲۳
- ۴-۴. آسیب چهارم و استراتژی پیشنهادی (حاصل از مسائل)..... ۲۲۴
- ۴-۴-۱. بی اولویتی در مسائل استراتژیک..... ۲۲۴
- ۴-۴-۲. استراتژی پیشنهادی: اولویت بندی مسائل استراتژیک..... ۲۲۴
- ۴-۴-۳. استراتژی پیشنهادی: مسائل درونی و بیرونی حاصل از سطوح مدیریتی کشور..... ۲۲۴
- الف. مسائل حاصل از منابع، قابلیت ها و شایستگی ها..... ۲۲۵
- ب. مسائل حاصل از تحلیل محیط استراتژیک..... ۲۲۵

فهرست مطالب □ ۱۱

ج. مسائل حاصل از ترکیب عوامل درونی و بیرونی در عرصه فردی، سازمانی و ملی، با انبوهی از مسائل	
عارضه‌ای، مقطعی، سطحی و بنیادی	۲۲۵
۴-۵. آسیب پنجم و استراتژی پیشنهادی	۲۲۶
۴-۵-۱. بی‌توجهی به هم‌زمانی تدوین و اجرای استراتژی‌ها	۲۲۶
۴-۵-۲. استراتژی پیشنهادی: هم‌زمانی در تدوین و اجرا در استراتژی‌ها	۲۲۶
۴-۶. آسیب ششم و استراتژی پیشنهادی	۲۲۶
۴-۶-۱. نگاه‌های یک بعدی و کوتاه‌مدت در پروژه‌ها	۲۲۶
۴-۶-۲. استراتژی پیشنهادی: تشکیل بنیاد ملی تدوین نقشه راه الگو	۲۲۷
۴-۷. آسیب هفتم و استراتژی‌های پیشنهادی	۲۲۷
۴-۷-۱. عدم اجماع و توافق بر تعاریف مربوط به الگو	۲۲۷
۴-۷-۲. استراتژی پیشنهادی: تعریف واژگان مرتبط با تدوین نقشه راه الگو	۲۲۷
۴-۸. آسیب هشتم و استراتژی‌های پیشنهادی	۲۲۷
۴-۸-۱. عدم توسعه نظریه‌های بومی	۲۲۷
۴-۸-۲. توسعه و نقد نظریه‌های بومی و نظریه‌پردازی	۲۲۸
۴-۹. آسیب نهم و استراتژی‌های پیشنهادی	۲۲۸
۴-۹-۱. بی‌توجهی به همه مزیت‌های استراتژیک	۲۲۸
۴-۹-۲. کاربردی کردن مزیت‌های استراتژیک در نقشه راه	۲۲۸
۴-۱۰. آسیب دهم و استراتژی پیشنهادی	۲۲۹
۴-۱۰-۱. عدم توسعه و تعمیق دانش بومی مدیریت استراتژیک	۲۲۹
۴-۱۰-۲. استراتژی پیشنهادی: تمرکز بر مرزهای دانش مدیریت استراتژیک متعارف	۲۲۹
۴-۱۰-۳. استراتژی پیشنهادی شناسایی دانش ضمنی مدیریت متعارف	۲۲۹
۴-۱۰-۴. استراتژی پیشنهادی: آموزش و فراگیری برنامه‌ریزی استراتژیک	۲۲۹
۴-۱۰-۵. استراتژی پیشنهادی: توجه به گفتگوی استراتژیک	۲۳۰
۴-۱۰-۶. استراتژی پیشنهادی: لزوم انتشار مجلات تخصصی در حوزه نقشه الگو	۲۳۰
۴-۱۰-۷. استراتژی پیشنهادی: توجه به دانش و تجربه انباشته کارکنان و سایر مدیران	۲۳۰
نتیجه‌گیری و پیشنهادات	۲۳۱
منابع	۲۳۴
نظرات هیئت داوران	۲۳۵
استاد داور اول: دکتر پیله‌فروش	۲۳۵
استاد داور دوم: دکتر جعفری	۲۳۵
استاد داور سوم: دکتر لطیفی	۲۳۶

فصل بیست و چهارم. آسیب‌شناسی حرکت‌های جاری برای دستیابی به الگوی اسلامی -	
ایرانی پیشرفت: مذاقه‌هایی از منظر خط‌مشی‌گذاری عمومی / سیدمجتبی امامی ۲۳۷	
چکیده ۲۳۷	
مقدمه ۲۳۸	
۱- آسیب اول: فقدان همکاری چندرشته‌ای برای دستیابی به الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت ۲۳۹	
۱-۱. به صورت تاریخی، در ایران توسعه بیشتر دغدغه محافل کارشناسی و حکومتی بوده است، تا محافل	
علمی و دانشگاهی ۲۳۹	
۱-۲. آسیب‌شناسی فرهنگ دانشگاهی کشور برای پرداختن به بحث توسعه و پیشرفت و ریشه‌یابی آن. ۲۳۹	
۱-۳. تداوم یافتن آسیب‌ها در پرداختن به الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت ۲۴۱	
۱-۴. راه‌حل ۲۴۲	
۲. آسیب دوم: آشفتگی برداشت‌های غالب موجود از «چیستی الگو» در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت ۲۴۳	
۱-۲. آشفتگی اصطلاح‌شناختی: الگو، مدل، نظریه، چارچوب، پارادایم ۲۴۵	
۲-۲. خرده‌ماه‌های ضرورت بهره‌برداری از الگوها در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت ۲۴۶	
۱-۱-۲. پیچیدگی سیستم‌های اجتماعی ۲۴۶	
۲-۱-۲. پیچیدگی مضاعف مداخله در سیستم‌های اجتماعی ۲۴۸	
۲-۱-۳. جایگاه الگوها در شناخت و مداخله در سیستم‌های اجتماعی ۲۴۸	
۲-۳. چگونگی شکل‌گیری الگوها ۲۵۰	
۲-۴. بایسته‌های فهم از الگو در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت ۲۵۱	
۲-۴-۱. فهم‌های مختلف از الگو، اغلب ناشی از سطوح مختلف انتزاع در رشته‌های مختلف هستند و باید	
آنها را به رسمیت شناخت ۲۵۱	
۲-۴-۲. باید با تعاملات گسترده علمی، تعارضات میان الگوهای انتزاعی‌تر و الگوهای عینی‌تر را از بین برد	
..... ۲۵۳	
۳. آسیب سوم: فهم غلط جامعه علمی و اجرایی کشور از خط‌مشی و خط‌مشی‌گذاری ۲۵۴	
۱-۳. بایسته‌های فهم درست پیچیدگی‌های خط‌مشی در طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت ۲۵۷	
۱-۳-۱. پذیرش اینکه هر فعال اجتماعی، آگاهانه یا ناآگاهانه، حتماً دارای «الگویی برای اقدام برای	
رسیدن به مطلوب‌ها» است ۲۵۷	
۱-۳-۲. پذیرش اینکه الگوهای ذهنی نه یکباره پدید می‌آیند و نه یکباره از بین می‌روند ۲۵۷	
۱-۳-۳. ضرورت عمل به هر جزء یا سطح از الگوی به دست آمده، هر چند ناقص باشد ۲۵۸	
۱-۳-۴. ضرورت توجه به الگوهای توصیفی در کنار الگوهای تجویزی ۲۵۸	
۱-۳-۵. ضرورت توجه به الگوهای بازیگران مختلف خط‌مشی عمومی در مراحل مختلف خط‌مشی‌گذاری	
..... ۲۵۹	

۲۶۰	الف. الگوهای جهان خط‌مشی در دستورگذاری
۲۶۰	ب. الگوهای خرده‌نظام خط‌مشی در تدوین خط‌مشی
۲۶۱	ج. الگوهای تصمیم‌گیرندگان حکومتی در تصمیم‌گیری
۲۶۱	د. الگوهای خرده‌نظام خط‌مشی در اجرای خط‌مشی
۲۶۱	هـ. الگوهای جهان خط‌مشی در ارزشیابی خط‌مشی
۲۶۲	نتیجه‌گیری
۲۶۴	منابع
۲۶۵	نظرات هیئت داوران
۲۶۵	استاد داور اول: دکتر گنجعلی
۲۶۵	استاد داور دوم: دکتر سمیعی‌نسب
۲۶۶	استاد داور سوم: دکتر مختاریان‌پور
۲۶۷	استاد داور چهارم: دکتر جعفری

فصل بیست‌وپنجم. طرح واره‌ای برای الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت / مجید مختاریان‌پور

۲۶۹	چکیده
۲۶۹	مقدمه
۲۷۱	۱. بیان مسئله و سؤالات تحقیق
۲۷۲	۲. روش تحقیق
۲۷۳	۳. پارادایم توسعه
۲۷۵	۳-۱. مبانی پارادایم توسعه
۲۷۷	۳-۲. هدف پارادایم توسعه
۲۷۸	۳-۳. علم جدید به مثابه نرم‌افزار پارادایم توسعه برای دستیابی به هدف
۲۸۲	۴. پارادایم تعالی
۲۸۳	۴-۱. مبانی پارادایم تعالی
۲۸۸	۴-۲. هدف پارادایم تعالی
۲۹۱	۴-۳. علم دینی به مثابه نرم‌افزار پارادایم تعالی برای دستیابی به هدف
۲۹۳	نتیجه‌گیری: طرح واره‌ای برای طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
۲۹۵	منابع
۲۹۷	نظرات هیئت داوران
۲۹۷	استاد داور اول: دکتر هوشنگی
۲۹۸	استاد داور دوم: آقای عرب اسدی

استاد داور سوم: دکتر بنی‌اسد	۲۹۹
استاد داور چهارم: دکتر علمی	۲۹۹
فصل بیست‌وششم. مبانی، سیر تدوین، مدل مفهومی و الزامات تدوین «الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت» / سیدمهدی زریباف	
چکیده	۳۰۱
مقدمه	۳۰۲
۱. بعد اسلامی الگو	۳۰۲
۲. بعد ایرانی الگو	۳۰۴
۱-۲. شرایط کشور ایران به مثابه ظرف تحقق	۳۰۴
۲-۲. محوریت تفکر ایرانی	۳۰۴
۳-۲. ایران در فضای نظریه‌پردازی	۳۰۴
۳. نظریه مبنا: در الگو	۳۰۵
۴. نظریه پیشرفت اسلامی	۳۰۶
۵. نظریه و گفتمان عدالت	۳۰۷
۶. برخی موانع تئوریک تدوین الگو	۳۰۸
۷. حرکت در الگو و استلزامات نقلی و عقلی آن	۳۱۰
۸. ارکان حرکت اسلامی	۳۱۰
۹. سیر منطقی تدوینی الگو	۳۱۴
۱۰. مدل مفهومی الگو (در کوتاه‌مدت)	۳۱۵
۱۱. الزامات تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	۳۱۷
۱-۱۱. توجه به نظام نوآوری، خلاقیت و تفکر تأسیسی ضمن پرهیز از التقاط و تحجر	۳۱۷
۲-۱۱. یافتن مسیر مطالعاتی و پژوهش‌های جامع و هدفمند در سطوح مختلف و متنوع	۳۱۸
۳-۱۱. مدیریت پژوهش و مدیریت شبکه تحقیقات بر اساس مبانی تفکر الهی (در سطوح معرفت شناسی - روش‌شناسی و موضوع‌شناسی)	۳۱۹
۴-۱۱. تربیت پژوهشگر و نیروهای متناسب با الگو	۳۲۰
۵-۱۱. نهادسازی لازم و ایجاد پیوند ضروری و منطقی میان حوزه، دانشگاه و دولت	۳۲۱
۶-۱۱. نظام اطلاعاتی و آماری کافی و به‌هنگام	۳۲۱
۷-۱۱. انجام پژوهش‌های تاریخی به منظور شناخت پیشینه پدیده‌های اجتماعی در کشور	۳۲۱
۸-۱۱. انجام پژوهش‌های مسئله‌شناسانه نظام‌مند برای فهم و درک مسائل کوتاه‌مدت و تأمین نیازهای ضروری	۳۲۲

۳۲۲ ۹-۱۱. آسیب‌شناسی و علت‌یابی مسائل در تمامی سطوح تدوین
۳۲۲ ۱۰-۱۱. تعیین استانداردهای پژوهشی و ایجاد نظام نظارت و ارزیابی پژوهش‌های هدفمند
۳۲۳ نتیجه‌گیری
۳۲۵ منابع
۳۲۶ نظرات هیئت داوران
۳۲۶ استاد داور اول: دکتر نعمتی
۳۲۷ استاد داور دوم: دکتر عیوضلو

فصل بیست‌وهفتم. چارچوب مفهومی تبیین سطوح سیاستی و استراتژیک در نقشه راه

۳۲۹ الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت / رضا بنی‌اسد
۳۲۹ چکیده
۳۳۰ مقدمه
۳۳۱ ۱. روش‌شناسی پژوهش
۳۳۱ ۱-۱. مسئله پژوهش
۳۳۲ ۱-۲. ضرورت انجام پژوهش
۳۳۲ ۱-۳. روش استخراج چارچوب مفهومی
۳۳۲ ۱-۴. سؤال پژوهش
۳۳۲ ۱-۵. نتایج و یافته‌های پژوهش
۳۳۲ ۲. چارچوب مفهومی پژوهش
۳۳۴ ۲-۱. تحلیل سطح سیاست‌های کلان در تدوین نقشه راه
۳۳۷ ۱-۱-۱. سیاست‌های کلان دائمی
۳۳۸ ۲-۱-۲. سیاست‌های کلان بلندمدت
۳۳۸ ۲-۱-۳. سیاست‌های کلان میان‌مدت
۳۴۲ ۲-۱-۴. سیاست‌های کلان کانونی
۳۴۵ ۲-۲. تحلیل سطح سیاست‌های عمومی در تدوین نقشه راه
۳۴۶ ۲-۳. سطح سیاست‌ها و استراتژی‌های اجتماعی
۳۴۶ ۲-۴. سطح استراتژی‌ها در بخش خصوصی و عمومی
۳۴۷ نتیجه‌گیری
۳۴۷ منابع
۳۴۸ نظرات هیئت داوران
۳۴۸ استاد داور اول: دکتر خانی

۳۴۸ استاد داور دوم: آقای پیله‌فروش
۳۴۸ استاد داور سوم: آقای ابوجعفری
۳۴۹ استاد داور چهارم: دکتر ذوالفقارزاده

فصل بیست‌وهشتم. نگاشت نهادی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت؛ درآمدی بر الگوی

۳۵۱ راهبردی تدوین الگو / حسین عرب اسدی
۳۵۱ چکیده
۳۵۲ مقدمه
۳۵۳ ۱. ادبیات موضوع
۳۵۴ ۱-۱. الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و لیازم آن
۳۵۷ ۲-۱. سیاست‌گذاری عمومی
۳۵۸ ۳-۱. نهاد و نهادسازی
۳۶۳ ۴-۱. نگاشت نهادی و ترسیم عناصر اثرگذار بر سیاست‌گذاری عمومی در کشور
۳۶۴ ۲. الگوی راهبردی تدوین الگو
۳۶۴ ۱-۲. مراحل و سطوح تدوین الگو
۳۶۴ ۱-۱-۲. تدوین الگوی طراحی الگو
۳۶۴ ۲-۱-۲. فرهنگ‌سازی نخبگانی و اجتماعی
۳۶۵ ۳-۱-۲. طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت و تبیین ابعاد گوناگون آن
۳۶۵ ۴-۱-۲. تأمین زیرساخت‌ها و برنامه‌ریزی برای تحقق و اجرای الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
۳۶۵ ۵-۱-۲. سازماندهی اجرا
۳۶۵ ۶-۱-۲. اجرا
۳۶۶ ۷-۱-۲. ارزیابی و بازخورگیری
۳۶۶ ۲-۲. عناصر اثرگذار در طراحی و تدوین و تحقق الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
۳۶۸ ۳. نگاشت نهادی و دستگاه‌های زیرمجموعه هر نهاد و نقش اصلی آن‌ها
۳۶۸ ۱-۳. تدوین الگوی طراحی الگو
۳۶۹ ۲-۳. فرهنگ‌سازی نخبگانی و اجتماعی
۳۷۰ ۳-۳. طراحی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و تبیین ابعاد گوناگون آن
۳۷۱ ۴-۳. تأمین زیرساخت‌ها و برنامه‌ریزی برای تحقق و اجرای الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت
۳۷۲ ۵-۳. سازماندهی اجرا
۳۷۲ ۶-۳. اجرا
۳۷۳ ۷-۳. نظارت، ارزیابی و اصلاح

فهرست مطالب □ ۱۷

۳۷۴	۴. مراحل تدوین الگو بر اساس نگاهت نهادی فوق
۳۷۴	نتیجه‌گیری و الزامات لازم‌الرعايه از سوی نهادهای مختلف
۳۷۶	منابع
۳۷۸	نظرات اعضا هیئت داوران
۳۷۸	استاد داور اول: دکتر لطیفی
۳۷۸	استاد داور دوم: دکتر اسکندری
۳۷۹	استاد داور سوم: دکتر گودرزی

فصل بیست‌ونهم. ضرورت مطالعه تاریخ اقتصادی در تدوین الگوی اسلامی - ایرانی

۳۸۱	پیشرفت / محمد جواد شریف‌زاده
۳۸۱	چکیده
۳۸۲	مقدمه
۳۸۴	۱. اهمیت روش شناختی تاریخ اقتصادی
۳۸۸	۲. ضرورت مطالعه ابعاد اقتصادی تاریخ تمدن اسلامی - ایرانی
۳۸۹	۳. رویکرد مطلوب در مطالعه تاریخ اقتصادی
۳۹۱	۴. مثال کاربردی: استفاده از رویکرد نهادی در طراحی بازار اسلامی و مقایسه آن با بازار سرمایه‌داری
۳۹۱	۵. نقشه راه مطالعات تاریخی تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
۳۹۷	نتیجه‌گیری
۳۹۹	منابع
۴۰۲	نظرات اعضا هیئت داوران
۴۰۲	استاد داور اول: دکتر خاندوزی
۴۰۳	استاد داور دوم: دکتر نعمتی
۴۰۵	استاد داور سوم: دکتر ابوجعفری

فصل سی‌ام. الزامات تدوین الگوی پیشرفت اقتصادی اسلامی - ایرانی از منظر رویکرد

۴۰۷	نهادی / مصطفی سمیعی نسب
۴۰۷	چکیده
۴۰۸	مقدمه
۴۱۰	۱. الزامات و اقتضانات علمی الگو
۴۱۴	۲. ضرورت رویکرد میان‌رشته‌ای در طراحی نقشه راه الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

۴۱۵.....	۳. چگونگی تکامل نهادها و توسعه اقتصادها.....
۴۱۶.....	۱-۳. نهاد و نهادسازی.....
۴۱۹.....	۴. چگونگی فرایند تحول اقتصادی و نهادها.....
۴۲۰.....	۱-۴. نهادهای تقویت کننده مبادلات.....
۴۲۲.....	۲-۴. نهادهای حمایت کننده حقوق مالکیت و افراد.....
۴۲۳.....	۳-۴. نهادهای دارای اهمیت برای پیشرفت اقتصادی.....
۴۲۴.....	۴.۴. چگونگی تغییر نهادها جهت تغییرات بهینه.....
۴۲۶.....	۵-۴. نقش یادگیری، اجتماعی در پیشرفت اقتصادی.....
۴۲۷.....	نتیجه گیری.....
۴۳۰.....	منابع.....
۴۳۲.....	نظرات اعضاء هیئت داوران.....
۴۳۲.....	استاد داور اول: دکتر طغیانی.....
۴۳۲.....	استاد داور دوم: دکتر محمدی.....
۴۳۴.....	استاد داور سوم: دکتر کوشکی.....

فصل سی و یکم. جایگاه رویکردهای طراحی نظام های اجتماعی در الگوی اسلامی - ایرانی

۴۳۵.....	پیشرفت: رهیافت روش شناسی سیستمی / روح الله ابوجعفری.....
۴۳۵.....	چکیده.....
۴۳۶.....	مقدمه.....
۴۳۷.....	۱. مسائل اساسی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت.....
۴۳۹.....	۲. ضرورت تفکر سیستمی.....
۴۴۲.....	۳. سیستم روش شناسی سیستم ها.....
۴۴۵.....	۴. طراحی نظام های اجتماعی.....
۴۵۰.....	۵. جایگاه روش شناسی سیستمی در نقشه راه الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت.....
۴۵۴.....	نتیجه گیری.....
۴۵۵.....	منابع.....
۴۵۷.....	نظرات اعضاء هیئت داوران.....
۴۵۷.....	استاد داور اول: دکتر شعبانی.....
۴۵۸.....	استاد داور دوم: دکتر طغیانی.....
۴۵۸.....	استاد داور سوم: دکتر نعمتی.....
۴۵۹.....	استاد داور چهارم: دکتر امانی.....

فصل سی و دوم. مدیریت تقلیدپذیری در خط‌مشی‌های عمومی: ضرورتی در تحقق الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت / سیدمجتبی امامی	۴۶۱
چکیده	۴۶۱
مقدمه	۴۶۲
۱. توسعه/پیشرفت، به مثابه برآیند حرکت‌های سیستم‌های اجتماعی	۴۶۲
۲. الگو، به مثابه سازه‌های ذهنی پیشینی	۴۶۴
۳. مشکل نداشتن الگو نیست!	۴۶۴
۴. کلان اجزاء الگوهای ذهنی پیشینی	۴۶۵
۱-۴. کشور/ملت الگو	۴۶۵
۲-۴. تصاویر الهام‌بخش از مطلوب‌ها	۴۶۶
۳-۴. خط‌مشی‌های اقدام	۴۶۶
۴-۴. شاخص‌های سنجش	۴۶۶
۵. الگوها از کجا می‌آیند؟	۴۶۷
۱-۵. چیستی تقلید در خط‌مشی‌های عمومی	۴۶۸
۲-۵. گونه‌شناسی عمومی تقلید	۴۶۸
۳-۵. سیاه‌چاله تقلیدپذیری	۴۶۹
۴-۵. سازوکارهای تقلیدپذیری	۴۶۹
۵-۵. چرخه و بازیگران تقلیدپذیری در خط‌مشی‌گذاری عمومی و الگوهای توسعه/پیشرفت	۴۷۰
۱-۵-۵. تقلیدپذیری جهان خط‌مشی در دستورگذاری پیشرفت/توسعه	۴۷۰
۲-۵-۵. تقلیدپذیری خرده‌نظام خط‌مشی در تدوین خط‌مشی پیشرفت/توسعه	۴۷۱
۳-۵-۵. تقلیدپذیری تصمیم‌گیرندگان حکومتی در تصمیم‌گیری پیشرفت/توسعه	۴۷۱
۴-۵-۵. تقلیدپذیری خرده‌نظام خط‌مشی در اجرای خط‌مشی پیشرفت/توسعه	۴۷۲
۵-۲-۲. تقلیدپذیری جهان خط‌مشی در ارزشیابی خط‌مشی پیشرفت/توسعه	۴۷۲
۶-۵. آیا تقلیدناپذیری در خط‌مشی‌گذاری عمومی و الگوهای توسعه/پیشرفت ممکن است؟	۴۷۵
۷-۵. قوانین میدان جاذبه تقلیدپذیری خط‌مشی و الگوهای توسعه/پیشرفت	۴۷۸
۱-۷-۵. وجود دانمی نیروی جاذبه تقلیدپذیری	۴۷۸
۲-۷-۵. افزایش نیروی جاذبه تقلیدپذیری با نزدیک شدن به مرکز	۴۷۹
۳-۷-۵. تعمیم و تشدید سطوح و رتبه‌های قبلی تقلیدپذیری در هر سطح و رتبه	۴۷۹
نتیجه‌گیری: دستیابی به الگوی پیشرفت به مثابه مدیریت تقلیدپذیری در الگو	۴۸۰
منابع	۴۸۳
نظرات اعضای هیئت داوران	۴۸۴

۴۸۴	استاد داور اول: آقای عرب اسدی
۴۸۵	استاد داور دوم: دکتر طاهری
۴۸۵	استاد داور سوم: دکتر عبدالملکی

فصل سی و سوم. مراجعه به قانون اساسی، اصلی مهم در طراحی الگوی اسلامی - ایرانی

پیشرفت (مطالعه موردی: الگوی اقتصادی قانون اساسی) / میثم پیله فروش ۴۸۷

۴۸۷	چکیده
۴۸۸	۱. مقدمه
۴۸۹	۲. بیان مسئله و ضرورت انجام تحقیق
۴۸۹	۳. اهداف و نتایج مورد انتظار
۴۹۰	۴. روش تحقیق
۴۹۰	۵. ضرورت مراجعه به قانون اساسی برای استخراج الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
۴۹۰	۵-۱. تعریف الگو
۴۹۱	۵-۲. امکان پذیری استخراج الگو از قانون اساسی
۴۹۱	۵-۳. ایرانیت الگوی قانون اساسی
۴۹۲	۵-۴. اسلامیت الگوی قانون اساسی
۴۹۳	۵-۵. جایگاه الگوی استخراج شده از قانون اساسی
۴۹۳	۶. روش تفسیر قانون (هرمنوتیک)
۴۹۴	۷. الگوی تأمین نیازهای اساسی
۴۹۵	۷-۱. مسکن
۴۹۵	۷-۲. خوراک
۴۹۵	۷-۳. پوشاک
۴۹۵	۷-۴. بهداشت
۴۹۶	۷-۵. آموزش
۴۹۶	۷-۶. خانواده
۴۹۷	۷-۷. شغل
۴۹۸	۷-۸. بیمه
۴۹۸	۷-۹. ورزش
۵۰۱	۸. تطبیق الگوی نیازهای اساسی با چند نظریه
۵۰۱	۸-۱. دولت رفاه
۵۰۲	۸-۲. شکست بازار

فهرست مطالب □ ۲۱

۵۰۳	۳-۸. آراء شهید صدر.....
۵۰۳	۴-۸. تکافل اجتماعی.....
۵۰۴	۵-۸. توازن اجتماعی.....
۵۰۵	۹. رابطه الگوی تأمین نیازهای اساسی و الگوی پیشرفت.....
۵۰۵	۹-۱. پیشرفت چیست؟.....
۵۰۵	۹-۲. اندازه‌گیری پیشرفت.....
۵۰۸	نتیجه‌گیری.....
۵۱۱	منابع.....
۵۱۲	نظرات اعضاء هیئت داوران.....
۵۱۲	استاد داور اول: دکتر شریعت.....
۵۱۲	استاد داور دوم: دکتر عبدالملکی.....
۵۱۳	استاد داور سوم: دکتر بیگدلی.....
۵۱۵	استاد داور چهارم: دکتر خاندوزی.....

فصل سی و چهارم. آینده‌نگری الهی، ضرورت تدوین الگوی پیشرفت کشور/ غلامرضا

۵۱۷	گودرزی.....
۵۱۷	چکیده.....
۵۱۸	۱. مقدمه.....
۵۱۹	۲. توسعه یا پیشرفت.....
۵۲۰	۳. الگوی پیشرفت در نگاه رهبری.....
۵۲۴	۴. آینده‌نگری الهی.....
۵۲۸	۵. آینده‌نگری الهی و الگوی پیشرفت.....
۵۳۶	نتیجه‌گیری.....
۵۳۷	منابع.....
۵۳۸	نظرات اعضاء هیئت داوران.....
۵۳۸	استاد داور اول: دکتر لطیفی.....
۵۳۹	استاد داور دوم: دکتر ذوالفقارزاده.....
۵۴۱	استاد داور سوم: دکتر علوی.....

فصل سی و پنجم. لزوم ایجاد گفتمان مشترک در مورد مفاهیم اساسی الگوی اسلامی - ایرانی
 پیشرفت / مهدی طغیانی دولت آبادی..... ۵۴۳
 چکیده..... ۵۴۳
 مقدمه..... ۵۴۴
 ۱. اهمیت و ضرورت توجه به ایجاد گفتمان مشترک در الگوی پیشرفت..... ۵۴۶
 ۲. پیدایش و تکوین روش استانداردسازی محتوایی..... ۵۴۸
 ۳. تعریف استانداردهای محتوایی..... ۵۵۰
 ۴. پارادایم تربیتی حاکم بر تهیه استانداردهای محتوایی..... ۵۵۱
 ۵. بررسی دو نمونه از الگوهای استانداردهای محتوایی برای فرهنگسازی حرفه‌ای..... ۵۵۲
 ۶. عمل کردن بر مبنای برنامه‌ها و در راستای اهداف..... ۵۵۵
 ۷. مروری بر برخی از برنامه‌های آموزشی دولت..... ۵۵۵
 ۸. موارد قابل توجه در تهیه استانداردها..... ۵۵۶
 نتیجه‌گیری..... ۵۵۸
 منابع..... ۵۵۹
 نظرات اعضای هیئت داوران..... ۵۶۱
 استاد داور اول: دکتر خاندوزی..... ۵۶۱
 استاد داور دوم: آقای زریباف..... ۵۶۳
 نمایه..... ۵۶۵

فهرست جدول‌ها

جدول ۱. فهرست مقالات سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت..... ۳۱
 جدول ۲. موضوعات اصلی مقالات سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت..... ۳۵
 جدول ۳. بررسی اندیشه‌ها..... ۳۷
 جدول ۴. مبانی الگو..... ۴۸
 جدول ۵. مباحث ارائه شده پیرامون مفاهیم پایه‌ای الگو..... ۵۸
 جدول ۶. مباحث مطرح در روش‌شناسی تدوین الگو..... ۷۵
 جدول ۷. پیشرفت اسلامی - ایرانی و مؤلفه‌های آن..... ۸۱
 جدول ۸. پیشرفت و حوزه‌های کاربردی..... ۸۳
 جدول ۲۳-۱. فهرست برخی از پروژها، کارگاه‌ها و مطالعات که آسیب‌ها از آنها احصا شده‌اند..... ۲۰۸

فهرست مطالب □ ۲۳

جدول ۲۳-۳ آسیب‌های حاصل از پژوهش و استراتژی‌های متناظر آنها در تدوین نقشه راه الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت.....	۲۳۱
جدول ۲۴-۱. سلسله مراتب سطوح پیچیدگی سیستم‌ها و مقایسه برخی از علوم متناظر با هر سطح..	۲۴۷
جدول ۲۵-۱. مقایسه دو پارادایم توسعه و تعالی.....	۲۹۲
جدول ۲۸-۱. عناصر تأثیرگذار در طراحی، تحقق و بازطراحی الگوی پیشرفت.....	۳۶۷
جدول ۲۹-۱. ماتریس چینش تاریخی نهادها در الگوهای توسعه اقتصادی.....	۳۹۶
جدول ۳۱-۱. نسخه گسترده از شبکه نمونه مطلوب زمینه‌های مسئله آفرین.....	۴۴۳
جدول ۳۱-۲. رویکردهای سیستمی برای حل زمینه‌های مسئله آفرین.....	۴۴۴
جدول ۳۱-۳. مدل‌واره کارکردی نظام کنش.....	۴۴۹
جدول ۳۲-۱. گونه‌شناسی عمومی تقلید.....	۴۶۸
جدول ۳۲-۲. خلاصه نقش شاخص‌ها در اداره امور توسعه.....	۴۷۴
جدول ۳۲-۳. ماتریس الگوهای تقلیدی فعالان اجتماعی.....	۴۸۲
جدول ۳۳-۱. وظایف دولت در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.....	۴۹۹
جدول ۳۳-۲. شاخص توسعه انسانی ایران از سال ۱۹۸۰ تا ۲۰۱۱.....	۵۰۷
جدول ۳۳-۳. ویژگی‌ها و مؤلفه‌های الگوی اقتصادی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: «الگوی تأمین نیازهای اساسی».....	۵۱۰

فهرست شکل‌ها

شکل ۱. موضوعات اصلی مقالات سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت.....	۳۶
شکل ۲. تقسیم‌بندی از انواع مبانی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت.....	۴۸
شکل ۳. محورهای اساسی حول مفهوم‌شناسی الگو.....	۶۰
شکل ۴. موضوعات اصلی ناظر به روش‌شناسی الگو.....	۷۸
شکل ۵. حوزه‌های کاربردی چهارگانه مقالات.....	۸۲
شکل ۱۹-۱. مسیر زندگی در سیری خطی.....	۹۸
شکل ۱۹-۲. الگوی بدیل برای درک نسبت زندگی و معاد.....	۹۹
شکل ۲۳-۱. کلان‌منطقه‌های نه‌گانه جمهوری اسلامی ایران.....	۲۱۳
شکل ۲۳-۲. زنجیره ارزش ملی.....	۲۱۵
شکل ۲۳-۳. انواع استراتژی.....	۲۲۰
شکل ۲۳-۴. فرایند زنجیره‌ای استراتژی‌های تعمدی.....	۲۲۰
شکل ۲۳-۵. فرایند هم‌زمانی استراتژی‌های نوظهور.....	۲۲۱

- شکل ۲۶-۱. مدل مفهومی مسیر حرکت در راستای قرب الهی ناظر به تدوین الگوی پیشرفت ۳۲۴
- شکل ۲۷-۱. سطوح نظام حکمرانی جمهوری اسلامی ایران ۳۳۷
- شکل ۲۷-۲. کلان‌سیاست‌های میان‌مدت انضباط و عدالت ۳۴۰
- شکل ۲۷-۳. کلان‌سیاست‌های دهه سوم انقلاب اسلامی: دهه فرهنگ و عدالت ۳۴۱
- شکل ۲۷-۴. سیاست‌های کلان دهه چهارم انقلاب اسلامی: دهه عدالت و پیشرفت ۳۴۲
- شکل ۲۷-۵. توسعه و شکاف کلان‌سیاستی تولید ملی حمایت از کار و سرمایه ایرانی ۳۴۴
- شکل ۲۸-۱. دستگاه‌های راهبردی در حوزه طراحی الگوی پیشرفت ۳۶۸
- شکل ۲۸-۲. مؤلفه‌های تأثیرگذار بر گفتمان‌سازی الگوی پیشرفت ۳۶۹
- شکل ۲۸-۳. نهادهای ذی‌ربط در طراحی الگوی پیشرفت ۳۷۰
- شکل ۲۸-۴. نهادهای ذی‌ربط در تحقق و اجرای الگوی پیشرفت ۳۷۱
- شکل ۲۸-۵. محورهای مورد توجه در تجدید ساختار کلان کشور ۳۷۲
- شکل ۲۸-۶. ارتباط نهادها با شورای راهبردی الگوی پیشرفت ۳۷۳
- شکل ۳۱-۱. موضوع‌شناسی در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت ۴۵۳
- شکل ۳۲-۱. کلان اجزاء الگوهای ذهنی پیشینی ۴۶۷
- شکل ۳۲-۲. سازوکارهای تقلیدپذیری ۴۶۹
- شکل ۳۲-۳. ساعت شنی چرخه - بازیگر تقلید خط‌مشی ۴۷۳
- شکل ۳۲-۴. تقلیدناپذیری در خط‌مشی‌گذاری ممکن نیست؛ آنچه مهم است، این است که در نظام خط‌مشی‌گذاری عمومی ۴۷۷
- شکل ۳۴-۱. سیستم‌های موجود در هر جامعه ۵۲۹
- شکل ۳۴-۲. سطوح سیستم‌ها ۵۳۰
- شکل ۳۴-۳. فرجام‌شناسی از منظر آینده‌نگری الهی ۵۳۵
- شکل ۳۵-۱. نسبت ورودی‌ها و فرایندها با خروجی‌های یک سیستم ۵۴۶
- شکل ۳۵-۲. مؤلفه‌های مهم در الگو از مبانی تا ارزیابی ۵۴۷
- شکل ۳۵-۳. مؤلفه‌های مهم در طراحی استانداردها ۵۵۷
- شکل ۳۵-۴. گام‌های مورد نیاز برای طراحی الگوی پیشرفت ۵۵۸

فهرست نمودارها

- نمودار ۱. تعداد مقالات موضوعات اصلی سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت ۳۶
- نمودار ۲. نسبت مباحث ارائه شده به کل مباحث ۳۷
- نمودار ۲۴-۱. ساعت شنی چرخه - بازیگر تقلید خط‌مشی ۲۶۲

فهرست مطالب □ ۲۵

- نمودار ۱-۲۵. پیاز فرایند پژوهش حاضر ۲۷۳
- نمودار ۲-۲۵. طرح‌واره‌ای برای طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت ۲۹۴
- نمودار ۱-۲۷. چارچوب مفهومی تبیین سطوح سیاستی و استراتژیک نقشه راه الگوی اسلامی - ایرانی
پیشرفت ۳۳۴
- نمودار ۱-۳۳. سهم شاخص‌های مختلف در شاخص توسعه انسانی ایران ۵۰۷

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»
وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ
(قرآن کریم. سوره مبارکه النمل/ آیه شریفه ۱۵)

سخن ناشر

رسالت و مأموریت دانشگاه امام صادق (علیه السلام) «تولید علوم انسانی اسلامی» و «تربیت نیروی درجه یک برای نظام» (که در راهبردهای ابلاغی مقام معظم رهبری مدظله تعیین شده) است. اثرپذیری علوم انسانی از مبانی معرفتی و نقش معارف اسلامی در تحول علوم انسانی، دانشگاه را بر آن داشت که به طراحی نو و بازمهندسی نظام آموزشی و پژوهشی جهت پاسخگویی به نیازهای نوظهور انقلاب، نظام اسلامی، و تربیت اسلامی به عنوان یک اصل محوری برای تحقق مأموریت خویش بپردازد و بر این باور است که علم توأم با تزکیه نفس می‌تواند هویت جامعه را متأثر در مسیر تعالی و رشد قرار دهد.

از این حیث «تربیت» را می‌توان مقوله‌ای محوری یاد نمود که وظایف و کار ویژه‌های دانشگاه، در چارچوب آن معنا می‌یابد؛ زیرا که «علم» بدون «تزکیه» بیش از آنکه ابزاری در مسیر تعالی و اصلاح امور جامعه باشد، عاملی مشکل‌ساز خواهد بود که سازمان و هویت جامعه را متأثر و دگرگون می‌سازد.

از سوی دیگر «سیاست‌ها» تابع اصول و مبادی علمی هستند و نمی‌توان منکر این تجربه تاریخی شد که استواری و کارآمدی سیاست‌ها در گرو انجام پژوهش‌های علمی و بهرمندی از نتایج آن‌هاست. از این منظر پیشگامان عرصه علم و پژوهش، راهبران اصلی جریان‌های فکری و اجرایی به حساب می‌آیند و نمی‌توان آینده درخشانی را بدون توانایی‌های علمی - پژوهشی رقم زد و سخن از «مرجعیت علمی» در واقع پاسخ‌گویی به این نیاز بنیادین است.

دانشگاه امام صادق (علیه السلام) در واقع یک الگوی عملی برای تحقق ایده دانشگاه اسلامی در شرایط جهان معاصر است. الگویی که هم‌اکنون ثمرات نیکوی آن در فضای ملی و بین‌المللی قابل مشاهده است. طبعاً آنچه حاصل آمده محصول نیت خالصانه و جهاد علمی مستمر مجموعه

بنیان‌گذاران و دانش‌آموختگان این نهاد است که امید می‌رود با اتکا به تأییدات الهی و تلاش همه‌جانبه اساتید، دانشجویان و مدیران دانشگاه، بتواند به مرجعی تمام‌عیار در گستره جهانی تبدیل گردد.

معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق (علیه‌السلام) با توجه به شرایط، امکانات و نیازمندی جامعه در مقطع کنونی با طرحی جامع نسبت به معرفی دستاوردهای پژوهشی دانشگاه، ارزیابی سازمانی - کارکردی آنها و بالاخره تحلیل شرایط آتی اقدام نموده که نتایج این پژوهش‌ها در قالب کتاب، گزارش، نشریات علمی و... تقدیم علاقه‌مندان می‌گردد. هدف از این اقدام - ضمن قدردانی از تلاش خالصانه تمام کسانی که با آرمان و اندیشه‌ای بزرگ و ادعایی اندک در این راه گام نهادند - درک کاستی‌ها و اصلاح آنها است تا از این طریق زمینه پرورش نسل جوان و علاقه‌مند به طی این طریق نیز فراهم گردد؛ هدفی بزرگ که در نهایت مرجعیت مکتب علمی امام صادق (علیه‌السلام) را در گستره بین‌المللی به همراه خواهد داشت (ان‌شاء‌الله).

وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

معاونت پژوهشی دانشگاه

پیشگفتار

توسعه اقتصادی به معنای عمومی ارتقاء سطح رفاه و وضعیت معیشت افراد جامعه، از دغدغه‌های اساسی مدیران جوامع مختلف بوده و هست. جایگاه این عامل در مدیریت کلان اقتصادی و اجتماعی موجب توجه اندیشمندان حوزه‌های مختلف این علوم و در نتیجه ارائه نظریات متعدد در تبیین مفهوم و تصریح عوامل مؤثر بر آن در ادوار مختلف بوده است.

با وجود اینکه مبحث توسعه اقتصادی در ادوار مختلف تاریخ معاصر ایران مورد توجه بوده است، نام‌گذاری دهه چهارم انقلاب اسلامی با عنوان دهه پیشرفت و عدالت از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی) نقطه عطفی در حوزه‌های نظری و کاربردی برنامه‌ریزی به اصطلاح توسعه در کشور ایجاد نمود. ایشان در بیانات مختلف به تشریح موضوعات و جوانب پیشرفت از جمله مفهوم، مبانی، اصول، فرایند، موانع و الزامات پرداختند. معظم له علت نام‌گذاری این دهه به عنوان دهه پیشرفت و عدالت را «آمادگی‌های بسیار وسیع و عظیمی» می‌دانند که در دهه آینده در ایران برای پیشرفت و عدالت به وجود آمده است. از دیدگاه ایشان «ملت، آماده یک حرکت پرشتاب و بزرگی به سمت پیشرفت و عدالت است؛ چیزی که در دهه‌های قبل، این امکان با این گستردگی برای ملت فراهم نبود».

بی‌شک سرآغاز حرکتی شتابنده در مسیر رشد و پیشرفت اسلامی در کشور، تقویت و توسعه مبانی و ساختار علمی و نظری این الگو است. این امر خطیر، وظیفه جامعه علمی کشور در تمامی حوزه‌های مرتبط را تشدید می‌کند. بدین جهت سازماندهی نیروهای علمی کشور و هم‌افزاسازی قوای ایشان مورد تأکید مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) قرار گرفته است.

از این رو سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت در جهت تحقق منویات مقام معظم رهبری با اهداف ذیل برگزار گردید:

- جمع‌آوری و جمع‌بندی اولیه نظریات ارائه شده در ابعاد نظری و کاربردی الگو؛

- زمینه‌سازی جهت تولید اندیشه و نظریه‌پردازی در ابعاد نظری و کاربردی الگو، از طریق:
 - دعوت از اندیشمندان و صاحب‌نظران حوزه‌های مرتبط جهت تشریح ابعاد نظری و کاربردی الگو، با ارائه مقاله و سخنرانی؛
 - کمک به جریان هم‌اندیشی و هم‌افزایی در تبیین نظری و کاربردی الگو، با دعوت از اساتید منتخب در حوزه‌های مرتبط جهت حضور در جلسات سخنرانی و ارزیابی و اظهارنظر در خصوص مقالات و سخنرانی‌های ارائه شده؛
 - پشتیبانی از برنامه‌های علمی قابل تعریف در پیگیری موضوعات و ابعاد جدید الگو (کشف و طرح شده در جریان سخنرانی‌ها، ارزیابی‌ها و هم‌اندیشی‌ها)؛
 - فراهم‌سازی منبع علمی و نظری با هدف طراحی نقشه راه در تدوین نهایی الگو. محصول نهایی این نشست‌ها، تهیه و جمع‌بندی کلی نظریات و دیدگاه‌های اندیشمندان در حوزه الگو و فراهم نمودن منبع علمی و نظری کافی با هدف طراحی نقشه راه در تدوین نهایی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت خواهد بود.

مقدمه

۱. فهرست نشست‌ها

در سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت، تلاش شد تا از دیدگاه‌ها، اندیشه‌ها، نظریه‌ها و توانمندی‌های علمی و پژوهشی صاحب‌نظران و محققان برجسته در تبیین ماهیت، مبانی نظری و ساختار الگو استفاده شود. به این منظور در مجموع پنجاه نشست تخصصی در حوزه‌های مرتبط از مرداد ماه تا آذر ماه ۱۳۹۰ برگزار گردید. فهرست این پنجاه نشست به ترتیب برگزاری که هر یک از آن‌ها بر پایه مقاله ارائه می‌شد از این قرار است:

جدول ۱. فهرست مقالات سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

شماره نشست	عنوان مقاله	نام نویسنده
۱	مقدمه‌ای بر روش‌شناسی طراحی نقشه راه در تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر محمدهادی زاهدی و وفا
۲	مبانی مفهومی، ضرورت و روش نظام‌سازی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت از منظر اقتصاد اسلامی (تحلیل موردی: الگوی بانکداری)	دکتر حسین عیوضلو
۳	ضرورت مطالعه تاریخ اقتصادی در تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر محمدجواد شریف‌زاده
۴	لزوم ایجاد گفت‌وگو مشترک در مورد مفاهیم اساسی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر مهدی طغیانی دولت‌آبادی
۵	رابطه عدالت و پیشرفت در فقه و احادیث شیعه	دکتر سیدعلی حسینی
۶	پیشرفت و توسعه و بایدها و نبایدهای آن در نظام فقه	دکتر اصغر آقا مهدوی
۷	مفهوم، ارکان و شاخصه‌های پیشرفت اقتصادی از منظر آیات و روایات	دکتر مهدی ایزدی

۳۲ نقشه راه در تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

شماره نشست	عنوان مقاله	نام نویسنده
۸	چیستی پیشرفت از منظر قرآن کریم	دکتر عباس مصلائی پور
۹	آینده‌نگری الهی، ضرورت تدوین الگوی پیشرفت کشور	دکتر غلامرضا گودرزی
۱۰	ارکان، ویژگی‌ها و الزامات نظام سنجش عملکرد سازمانی در چارچوب الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر روح‌الله رازینی محمد نوروزی
۱۱	جایگاه منافع محرومین و ضرورت تأکید بر آن در طراحی و تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت (با تکیه بر دیدگاه مقام معظم رهبری)	عمار خسروجردی
۱۲	امنیت ملی و مبانی مفهومی الگوی پیشرفت: مؤلفه‌ها و شاخص‌ها	دکتر اصغر افتخاری
۱۳	الزامات سیاست خارجی و ملاحظات منطقه‌ای و بین‌المللی در طراحی و موفقیت الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر محمدحسن خانی
۱۴	نگاشت نهادی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت؛ الگوی تدوین الگو	دکتر مصطفی سمیعی نسب عرب اسدی
۱۵	نوسازی نظام از منظر رهبر انقلاب و نسبت آن با الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت در عرصه سیاسی	دکتر حسن مجیدی
۱۶	مؤلفه‌های نظریه پیشرفت امت اسلامی در کتاب و سنت	دکتر علیرضا دهقانی فیروز آبادی
۱۷	چیستی «الگو» در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت؛ طرح‌واره‌ای از منظر خط مشی‌گذاری عمومی	دکتر سیدمجتبی امامی
۱۸	مفهوم اسلامی بودن الگوی بومی پیشرفت	دکتر علیرضا عالی‌پناه
۱۹	مبانی، سیر تدوین، مدل مفهومی و الزامات تدوین: «الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت»	سیدمهدی زریباف
۲۰	اصالت عقل در الگوی پیشرفت از دیدگاه ملاصدرا	دکتر محمدکاظم فرقانی
۲۱	موانع و مقتضیات پیشرفت از منظر قرآن کریم	دکتر احمدعلی قانع
۲۲	رویکردهای ناظر به اسلامیت یک الگوی پیشرفت	دکتر سیداحسان خاندوزی
۲۳	تبیین مفهوم پیشرفت بر اساس بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) با استفاده از روش‌شناسی داده‌بنیاد	علی سعیدی
۲۴	مقدمه‌ای بر رهیافت برنامه‌ریزی اقتصادی منطقه‌ای در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت (مفهوم، فرایند و چارچوب برنامه‌ریزی)	دکتر حجت‌الله عبدالملکی
۲۵	نسبت «ایرانیت» و «اسلامیت» در الگوی پیشرفت؛ ضرورت تدقیق مفاهیم و عنوان	دکتر عباس تقویان

شماره نشست	عنوان مقاله	نام نویسنده
۲۶	نقش شهرها در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر رضا نصر اصفهانی
۲۷	فهم مبانی انسان‌شناختی توسعه در غرب در طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر فرشاد شریعت جواد حیدری
۲۸	الزامات سیاسی در طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر جلال درخشه
۲۹	روش‌شناسی دستیابی به الگوی مطلوب ترتیبات نهادی نظام تجارت خارجی اسلامی ایرانی	دکتر محمدجواد شریف‌زاده مجتبی حسنی فوره‌تپه
۳۰	بایسته‌های طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت در حوزه حقوق	دکتر عطاالله بیگدلی
۳۱	مدیریت تقلیدپذیری در خط‌مشی‌های عمومی: به سوی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر سیدمجتبی امامی
۳۲	تدوین نقشه راه الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت: آسیب‌شناسی و ارائه رهنمودهای سیاسی - راهبردی	دکتر رضا بنی‌اسد
۳۳	پیشرفت اخلاق در پرتو پیشرفت اخلاقی	دکتر قاسم محمدی
۳۴	نگاهی تحلیلی، تطبیقی به نظام‌های دستمزد با تأکید بر الگوی اسلامی دستمزد در سطح کلان	دکتر احمد شعبانی
۳۵	مفهوم پیشرفت در قلمرو موضوعی فرهنگ	دکتر احمد پاکتچی
۳۶	مبانی هستی‌شناختی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر محمد هادی همایون
۳۷	تحلیل غایت‌گرایانه خیرمداری قرآنی در پیشرفت	دکتر رضا محمدزاده
۳۸	تحلیل جایگاه نظام مالی اسلامی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر مهدی صادقی
۳۹	دموکراسی به مثابه پیشرفت و تعالی	دکتر فرشاد شریعت
۴۰	اصالت فرد یا جامعه در الگوی پیشرفت از دیدگاه ابن سینا و ملاصدرا	دکتر محمدکاظم فرقانی
۴۱	تأملی بر جایگاه منابع طبیعی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت با تأکید بر بیانات امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری؛ مطالعه موردی: نفت و گاز	حجت‌الله برامکی
۴۲	بازنگری در مفهوم الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر محمد صادق کوشکی
۴۳	الزامات تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت از منظر رویکرد نهادی	دکتر مصطفی سمیعی نسب
۴۴	روش‌شناسی تحقق اسلامیت و ایرانی‌ت، در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت: تعامل روش قیاسی و استقرایی	حسین عرب اسدی
۴۵	مراجعه به قانون اساسی، اصلی مهم در طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت (مطالعه موردی: الگوی اقتصادی قانون اساسی)	میثم پیله‌فروش

شماره نشست	عنوان مقاله	نام نویسنده
۴۶	جامعه‌شناسی شیعی و امکان یا امتناع الگوی پیشرفت در جمهوری اسلامی ایران	دکتر سیدمجید امامی
۴۷	جایگاه رویکردهای طراحی نظام‌های اجتماعی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت: رهیافت روش‌شناسی سیستمی	روح‌الله ابوجعفری
۴۸	تدوین نقشه راه الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت: تحلیل سطوح سیاستی و راهبردی در نظام حکمرانی ملی	دکتر رضا بنی‌اسد
۴۹	توسعه مرزهای فقه، تنها راه نیل به الگوی اسلامی پیشرفت	علی نعمتی
۵۰	طرح‌واره‌ای برای الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر مجید مختاریان‌پور

۲. خلاصه نشست‌ها

به منظور دستیابی به مفاهیم مشترک، جمع‌آوری و جمع‌بندی اولیه نظریات ارائه شده در ابعاد نظری و کاربردی الگو و همچنین زمینه‌سازی جهت تولید اندیشه و نظریه‌پردازی در ابعاد نظری و کاربردی الگو، لازم است روش‌شناسی طراحی الگو، تعریف مفاهیم و راهبردها ارائه شده در این پنجاه نشست به طور خلاصه آورده شود. از این رو در این قسمت به طور خلاصه به بررسی نظر کلی هر یک از صاحب‌نظران پیرامون هر مبحث خاص خواهیم پرداخت.

همان‌طور که در جدول زیر آورده شده، کل نشست‌ها و یا به عبارت دیگر کل مقالات را می‌توان ذیل این عناوین یعنی روش‌شناسی تدوین الگو، مفهوم‌شناسی، مبانی و اصول الگو، گفتمان‌سازی، طراحی الگو و الزامات پیشرفت در حوزه‌های کاربردی تقسیم‌بندی نمود که هر یک از این عناوین ممکن است شامل زیرعناوینی باشند. برای مثال مبانی و اصول الگو خود شامل مقالاتی است که به تفصیل و یا به طور خلاصه و اشاره‌وار به مبانی قرآنی، روایی، کلامی، فلسفی، اخلاقی، فقهی، حقوقی، تاریخی، تمدنی، جامعه‌شناختی و فرهنگی پرداخته‌اند. عناوین مقالات نیز با شماره ترتیب نشستی که در فهرست مقالات ذکر گردید، مشخص می‌شوند.

جدول ۲. موضوعات اصلی مقالات سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

عنوان کلی	عنوان جزئی	عناوین مقالات مرتبط	تعداد مقالات
روش‌شناسی الگو	روش‌شناسی تدوین الگو	۱، ۲، ۳، ۹، ۱۴، ۱۷، ۱۹، ۲۹، ۳۱، ۳۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۷، ۵۰	۱۵
مفهوم‌شناسی	مفهوم‌شناسی مفاهیم پایه الگو	۵، ۶، ۷، ۸، ۱۶، ۱۸، ۲۲، ۲۳، ۲۵، ۲۶، ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۴۲، ۴۴	۱۵
	دیدگاه مقام معظم رهبری	۱۱، ۲۳، ۴۱	۳
مبانی و اصول الگو	مبانی قرآنی و روایی	۷، ۸، ۱۶، ۲۱، ۳۷	۵
	مبانی کلامی و فلسفی	۲۰، ۲۷، ۳۶، ۴۰	۴
	مبانی اخلاقی	۳۳، ۴۹	۲
	مبانی فقهی و حقوقی	۵، ۶، ۱۷، ۴۹	۴
	مبانی تاریخی و تمدنی	۳	۱
	مبانی جامعه‌شناختی و فرهنگی	۳۵، ۴۶	۲
گفتمان‌سازی	در طراحی الگو	۴	۱
طراحی الگو		۲۹، ۵۰	۲
الزامات پیشرفت در حوزه‌های کاربردی	الزامات اقتصادی	۲، ۱۱، ۲۶، ۲۹، ۳۴، ۳۸، ۴۱، ۴۵	۸
	الزامات سیاسی	۱۲، ۱۳، ۱۵، ۲۸، ۳۹	۵
	الزامات حقوقی	۳۰، ۴۵	۲
	الزامات مدیریتی	۱۰	۱